

MML
MAAN-
MITTAUS-
LAITOS

Tilusjärjestelyjen tilanne

Maanmittauslaitos - Kalle Konttinen

Salaojituksen neuvottelupäivät 4.4.2024 Tampere

aiheina

- Tilusjärjestelyistä yleistä
- Käynnissä olevat tilusjärjestelyt
- Muutoksia tilusjärjestelyiden lainsäädäntöön ja rahoitukseen
- Ilmastovaihtomaapilotit

Tilusjärjestely

- Terminologia – tilusjärjestely/uusjako
- Hankkeen koko yleensä 100 – 1500 ha (vaihtoja 100-500 ha) – pääosin peltoa
- Ojitukset ja viljelysteiden rakentaminen – rahoitus ja tuki
- Vaihdot tilusjärjestelyssä – ei vaihtokirjoja, ei veroseuraamuksia, ei lainhuutoja, ei ylimääräisiä lohkomisia

Tilusjärjestelytilanne

Tilusjärjestelyedellytyksiä selvitetään

15 alueella

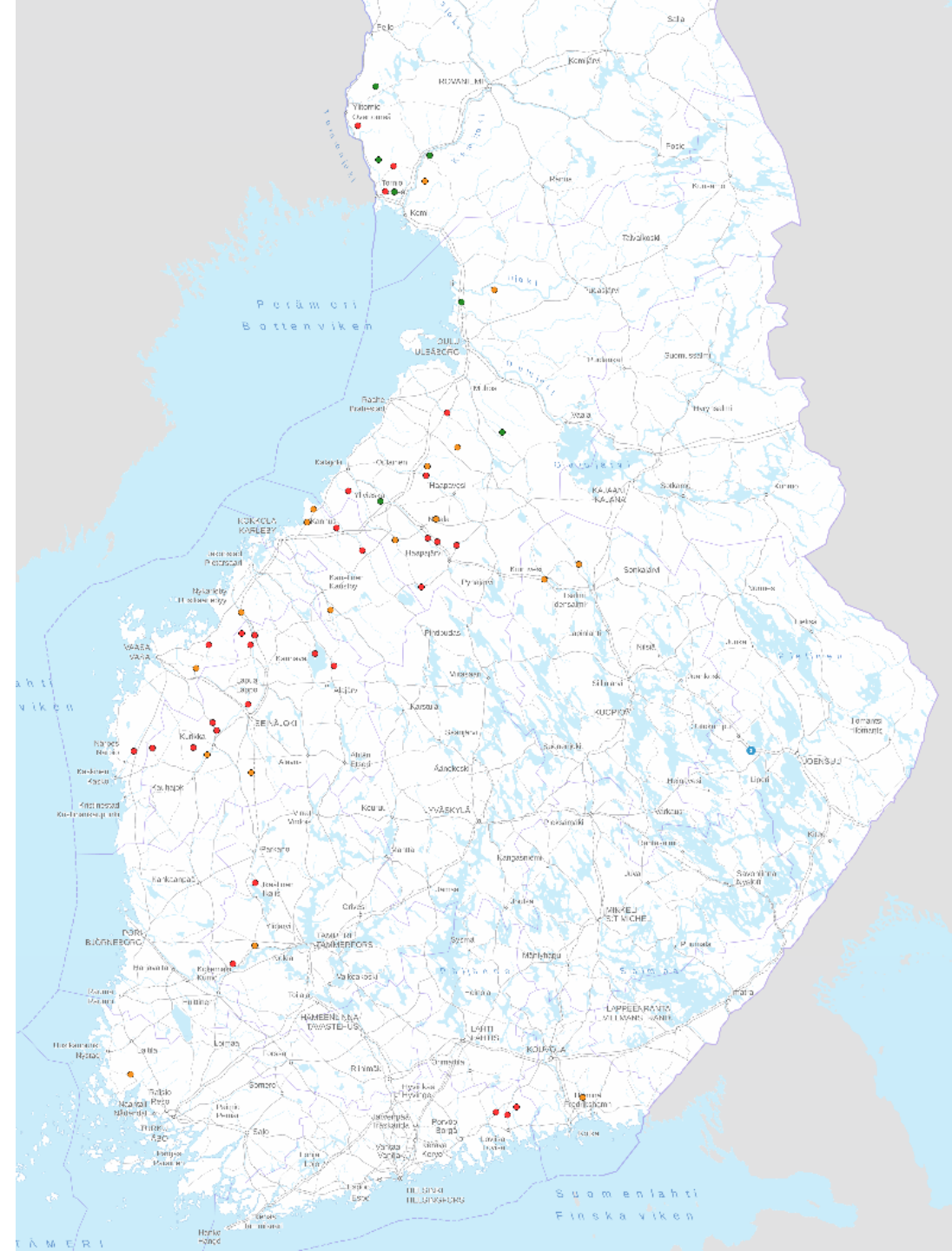
37 000 hehtaarilla

Tilusjärjestelyjä toteutuksessa

34 kpl

50 000 hehtaaria

Vuodessa tehdään noin 9000 hehtaaria.

Muutoksia tilusjärjestelyiden lainsäätöön ja rahoitukseen 2024 -

Tilusjärjestelyjen tukeminen uudistuu

- Uusi tilusjärjestelyiden tukemislaki tulossa keväällä 2024.
- EU-säädökset tulevat vahvemmin mukaan
- Uutta tukemislakia sovelletaan lain voimaantulon 1.5.2024? jälkeen vireille tuleviin tilusjärjestelyihin.
 - Voimaantulo on vielä riippuvainen eduskunnasta.
- Kaikkien tuen saajien on haettava tukea ja oltava tukikelpoisia
 - Maanmittauslaitos kerää hakemukset allekirjoituksineen
- Rajoituksia tuen saamisessa
 - Suuret yritykset eivät tukikelpoisia
 - Vaikeuksissa olevat yritykset eivät tukikelpoisia (yrityssaneeraus tms.)
 - Maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetyt kelpoisuusvaatimukset eivät rajoita tuen myöntämistä de minimis -tukena

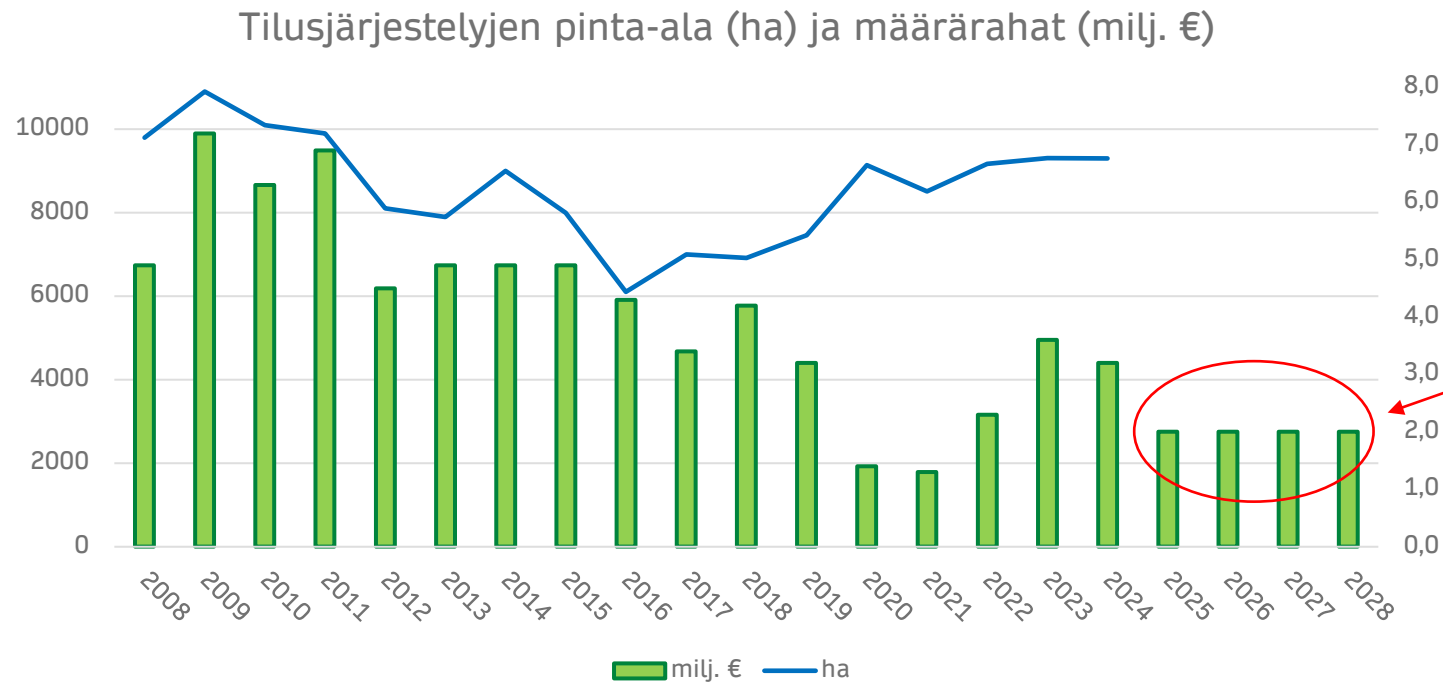
Tilusjärjestelyjen tukeminen uudistuu

- Uuden lain myötä maanmittausmaksun tukitaso nousee
- Aikaisemmin maanmittausmaksu maksettiin täysimääräisenä jakosuunnitelmapäätöksen jälkeisistä töistä
 - tämä on noin 25 % eli noin 200-400 € vaihtuvaa hehtaaria kohti
- Uuden lain myötä maanmittausmaksusta tulee viljelijöille maksuun jakosuunnitelmapäätöksen jälkeisistä työvaiheista 25 %
 - tämä on noin 6,25 % eli noin 50 – 100 € vaihtuvaa hehtaaria kohti
- Ojitusten ja viljelysteiden rakentamisen tukitaso säilyy – EU säädökset ulottuvat niihinkin... mutta..

Tilusjärjestelyjen tukemisrahojen leikkaus

- Tukemisvaroja käytetään tilusjärjestelyiden yhteydessä valta- ja salaojitukseen sekä pienessä määrin viljelysteiden rakentamiseen
- VM:n vastaesitys MMM:n esittämään kehystasoon 29.2.2024
 - 3,5 milj. € → 2,0 milj. €
 - Kehys tulevalle 5 vuodelle
- Läpi mennessään tukemistason leikkaus tarkoittaa, että paljon tukemisvaroja vievien tilusjärjestelyjen aikaisin toteutukseen ottamismahdollisuus on nyt 2027
- Jos tukemisvaroja ei käytetä, ei ole viivästystä
- Mahdollinen leikkaus kohdistuu siis erityisesti salaojitukseen

Tilusjärjestelyjen yhteydessä toteutettavien tie- ja vesienhallintatöiden rahoitus

MML ja MMM esittää rahoitukseen korotusta 3,5 milj. euroon.
(momentti 30.70.40)

Ongelma:

Tilusjärjestelyjen kysynnän takia 2,0 milj. euron taso tarkoittaisi kestoajkojen pidentymistä.

Tilusjärjestelyjen tie- ja vesienhallintatöiden toteuttamisvuodet

Tnro	Alue	2024	2025	2026	2027	2028	2029
2019-598632	Ahonkylä						
2021-672156	Vaunujokilaakso						
2019-607500	Arpela						
2018-596004	Toholampi pohjoisosa						
2019-599469	Voltti						
2019-616458	Polvenkylä						
2020-638263	Kärnä						
2021-670730	Hindersby						
2020-630384	Parkkila						
2020-644947	Reisjärvi						
2020-648682	Miettinen-Tevaniemi						
2021-666930	Kungas-Yliviirre						
2021-673887	Vuoma Ylitornio						
2021-676240	Liljendal						
2022-691130	Jokineva						
2019-621374	Vakkuri-Saunamäki-Kuoppala						
2020-635592	Paavola						
2021-670588	Huissi						
2022-696239	Kurjenluhta						
2022-699562	Haapaperä						
2022-699563	Karvoskylä						
2022-693689	Viinijärvi						
2022-705960	Yttermark						
2023-714039	Rahja-Pahkala-Kärkinen						
2023-715205	Säntti-Lohiluoma						
2021-670804	Veteli						
2022-700510	Koskenkorva						
2022-702618	Matkaniva						
2023-723688	Jepua						
Rahoitus yhteensä		3 156 800 €	2 000 000 €	2 000 000 €	2 000 000 €	2 000 000 €	2 000 000 €

Tilusjärjestelyjen tukemisrahojen leikkaus

- Jotta rahat riittäisivät kuitenkin mahdollisimman moneen tilusjärjestelyyn, MML kiristää ojitusten tukemisen kriteerejä
- Uusi kriteeristö voimaan 8.3.2024 alkaen.
 - Sovelletaan tilusjärjestelyissä, joissa jakosuunnitelma on vahvistettu 8.3.2024 jälkeen

Uusi kriteeristö

4.1. Peruskuivatus

Tarkoituksenmukaisen kiinteistörakenteen vaatimat valtaojitukset ovat tietyn toimituksen osa-alueen peruskuivatuksen runkoa ja niiden tekeminen on tarkoituksenmukaisen kiinteistörakenteen vaatima ja välttämättömiä. Valtaojituksen tulee palvella vaihtuvien lohkojen kuivatusta. Valtaojitusta ei rahoiteta sellaiselle alueelle, jossa ei ole tehty tilusjärjestelyjä.

Tilusten vesienhallinta hoidetaan avouomilla. Valtaojien putkitusta ei rahoiteta muusta kuin teknisestä syystä (esim. uoma ei pysy auki tai uoman vieressä on rakennus). Tämänkin osalta on 400 mm isoin rahoitettava putkikoko (sisämitta). Jos putkikoko ylittyy, rahoitus on hoidettava kokonaisuudessaan muulla tavoin.

Valtaojituskustannuksen tulee olla järkevässä suhteessa saavutettavaan tilusjärjestelyhyötyyn. Yksittäinen vaihto ei saa johtaa satojen metrien valtaojitukseen.

Uusi kriteeristö

4.2. Salaojitukset

Tarkoituksenmukaisen kiinteistörakenteen vaatimat alueelliset salaojitukset ovat tiettyyn toimituksen osa-alueeseen kohdistuvia toimituksesta johtuvia salaojaverkon muutostöitä, joiden tekeminen on tarkoituksenmukaisen kiinteistörakenteen vaatima ja välttämättömiä.

Tilusjärjestelyssä voidaan salaojittaa vaihtunutta aluetta vain silloin, kun tilan salaojitettu pinta-ala olisi pienenemässä tilusjärjestelyn toimesta (tarkastelu tehdään omistuksen mukaan). Tilusjärjestelyn tuloksena tilan salaojitettu pinta-ala saa kasvaa vain kaksi hehtaaria silloin, kun ojitukseen on ollut tarve ottaa kokonainen vaihtunut lohko.

Käytännössä salaojituksella kompensoidaan vähentynyt salaojitettu pinta-ala. Salaojitukseen ei voi kuitenkaan sisällyttää jako-osakkaiden tilusjärjestelyn aikana raivaamia lohkoja.

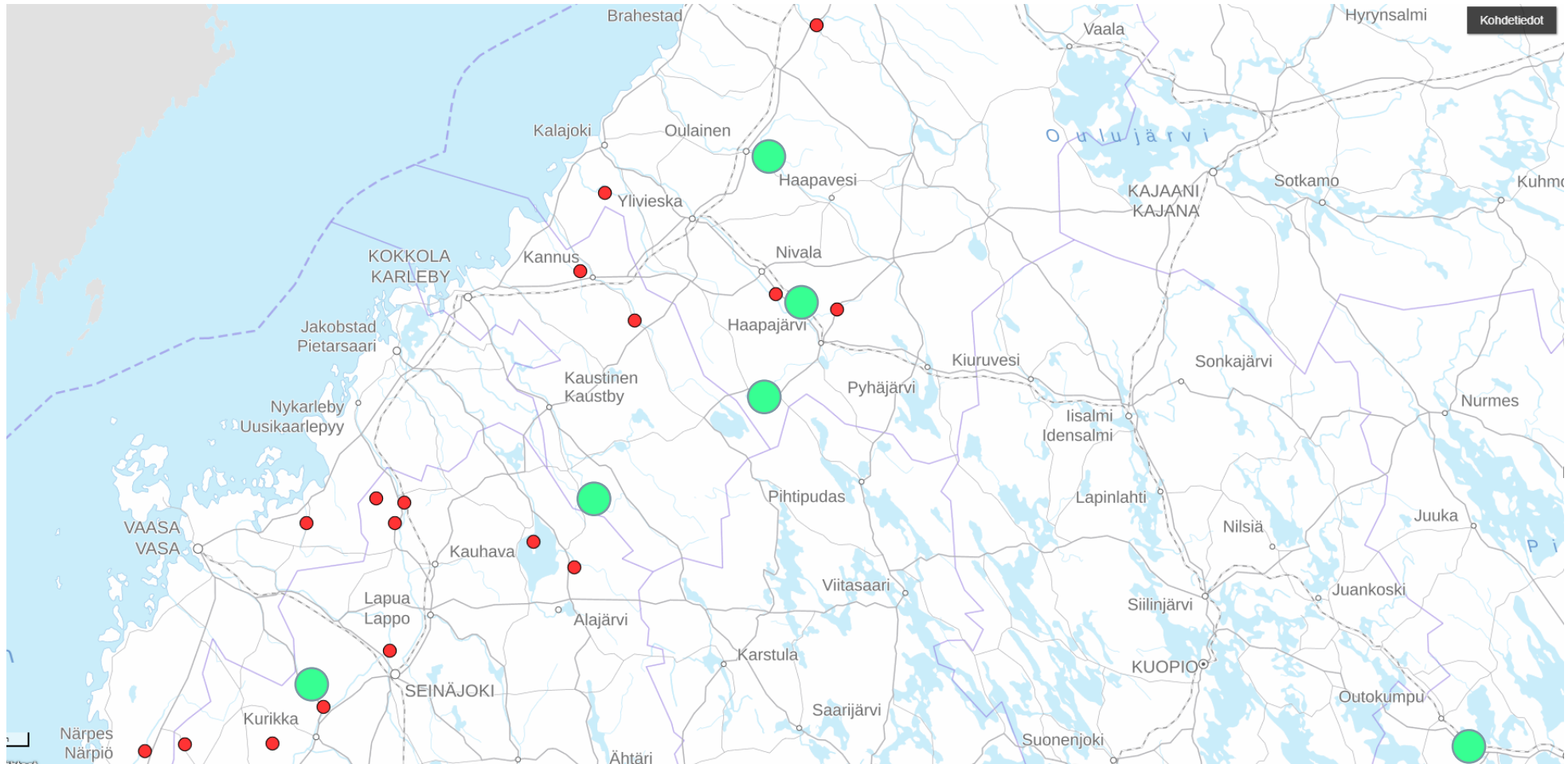
Kunnostussalaojitusta voi toteuttaa vain silloin, kun vanhan ojituksen toimimattomuus on todennettavissa.

Tilusjärjestelyssä voidaan rahoittaa vaihtuvaan salaojalohkoon rajoittuvan rajaojan putkitus, jos oja ei ole valtaoja eikä putkitettavaan rajaojaan tule merkittävästi lohkon ulkopuolisia vesiä. Putkituksissa ei rahoiteta maanajoa. 315 mm on suurin rahoitettava putkikoko (ulkomitta). Putkituskustannuksen tulee olla järkevässä suhteessa saavutettavaan tilusjärjestelyhyötyyn sekä vaihtuvan alueen pinta-alaan ja arvoon.

Ilmastovaihtomaapilotit

- Maanhankinta pilotissa
 - Tilusjärjestely on oltava käynnistymässä/käynnissä alueella tai lähetyvillä
 - Ostetaan MAKERAn varoilla maa-alueita, joilla voidaan edistää turvemaiden ennallistamista tai kosteikkojen perustamista.
 - Tähän varattu 700 000 € vuosille 2023-2025
 - Ostetaan peltoja, metsitykseen sopivia peltoheittoja, kosteikoiksi sopivia huonosti viljelykseen kelpaavia peltoja, purojen ja valtaojien varsia, jotka soveltuvat tulva-alueiksi, lintulammeksi sekä muuksi luonnon monimuotoisuuskohteeksi.
 - Oston ei kuitenkaan tarvitse kohdentua itse ympäristökohteeseen, vaan tilusjärjestelyalueelta ostettu pelto tai metsä voidaan vaihtaa ympäristökohteeseen.
- Maiden luovuttaminen
 - Ostetut alueet järjestellään ympäristökohteen alueelle.
 - Maa-alueet hinnoitellaan tilusjärjestelyn jälkeisen maankäyttömuodon ja käyvän hinnan perusteella. - Viljelijälle edullinen

Pilotttien sijainnit (2/2024)

Esimerkki: Ilmajoki-Huissi

Kohteen tyyppi:

- Vesienhallinta/vesistön-suojelukosteikko

Toteutuksen tila:

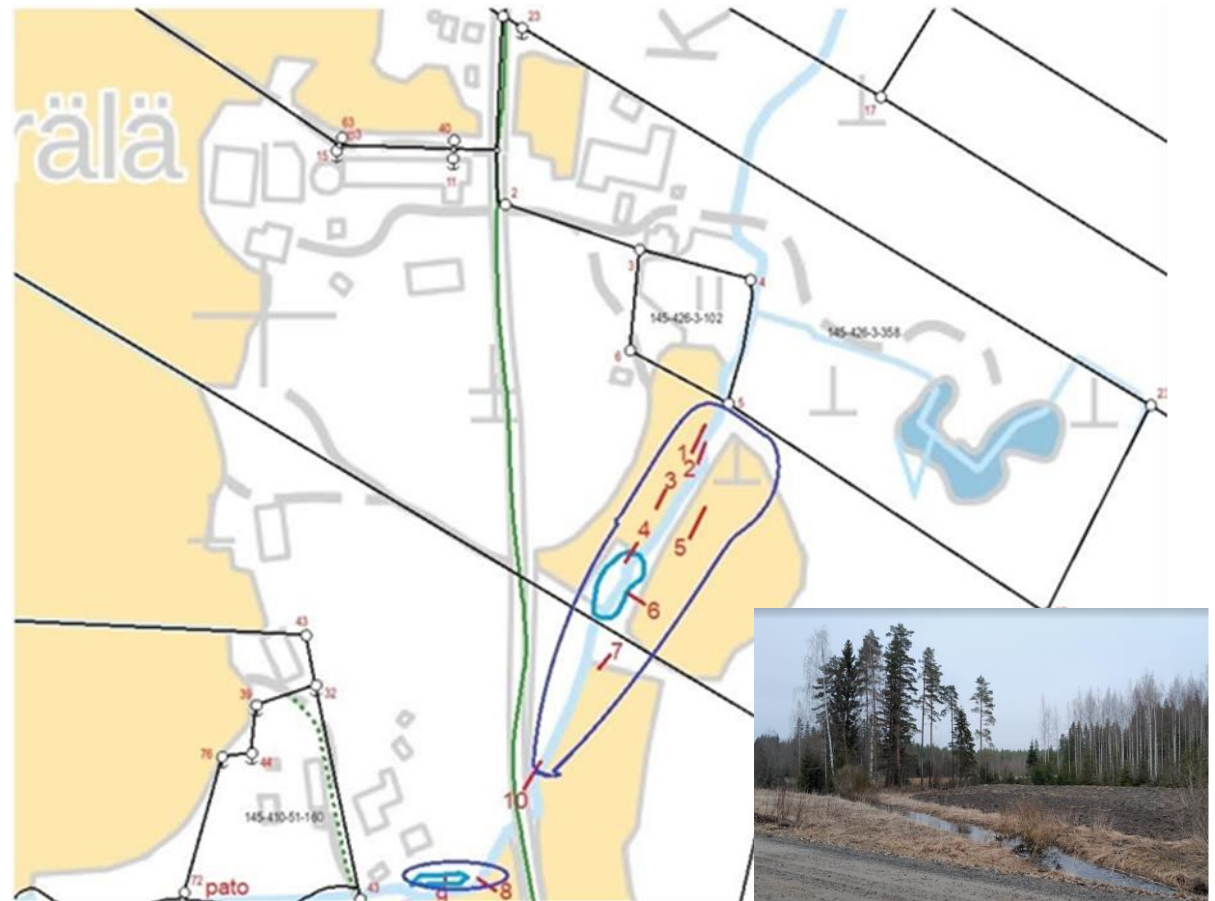
- Neuvottelu/suunnitteluvaiheessa

Alueen tuleva saaja/hoitaja:

- Yksityinen maanomistaja

MAKERA-maanhankinnan tapa:

- Maata ostettu muualta, joka vaihdetaan kosteikon kohdalle.
- Viljelijän viljelyssä oleva peltopinta-ala säilyy.

Yhteenvetona

- Tilusjärjestelytoiminta jatkuu
- Tilusjärjestelyjen ojitusrahat niukkenevat – painopiste hankkeisiin joissa ei tarvitse ojituksia
- Tilusjärjestelyissä tehdään yhä salaojituksia, mutta niukkenevat varat viivästyttävät hankkeita
- Ilmastoasiat tulevat yhä enemmän tilusjärjestelyihin

Yhteiseen suuntaan

